

Hjort.

Et lite hefte om Siljankjort, hjortekjøtt og mat.

Siljanhjort as

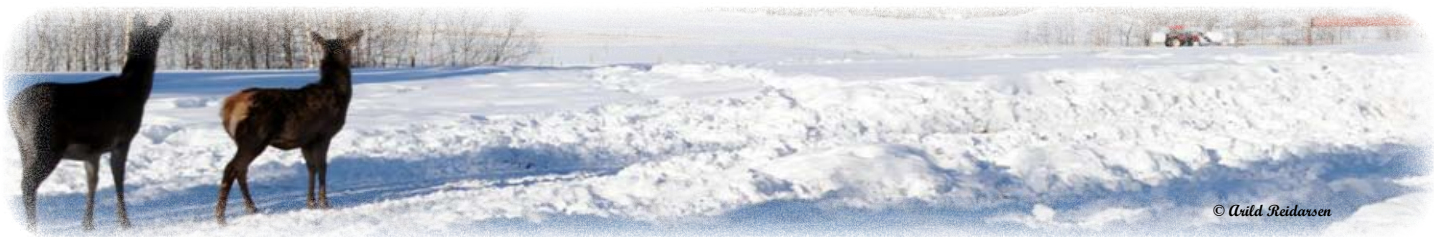
© Paul Morgan Follegg

Hjortene hos Siljanhjort har levd hele sitt liv i et miljø som er helt likt det som finnes ute i skogene våre. Beiter er en blanding av skog, utmark og frodige grasbeiter. Våre hjorter har aldri tørstet eller manglet mat. Bekken som renner gjennom hegnene gir alltid vann, og størrelsen på hegnene gir optimale betingelser for dyra våre.

Gammel granskog og annen skogsmark, gir skjul til dyra i kalveperioden, og kalvingen foregår uten innblanding fra oss mennesker. Samvær med dyra våre foregår alltid på dyras premisser.

Lagoen til Siljanhjort avspeiler filosofien til firmaet; alt er tuftet på tilhørighet til naturen. Vi ser Siljans "nasjonalfjell" Ramsås som speiler seg i det klare vannet. Hjortegrevnet som er omkranset av frodige grønne vekster avspeiler hvordan hjortene lever på farmen og legger grunnlaget for akvalitetsproduktene

© Arvid Reidarsen

Kjøttet:

Hjortekjøttet fra Siljanhjort er modnet i ca 40 dogngrader (antall dogn x antall grader, 4 grader i 10 dogn, eksempelvis), kjøttet er ferdig mørnet, merket, nedfrost og klart til bruk. Opptining bør foregå i kjøleskap/kjølerom.

Hjortekjøtt er magert, kaloriinnhold er gjennomsnittlig 130 Kcal,, proteiner 21g, mindre enn 5 g fett og ingen karbohydrater, det inneholder omega-3, og har en mild og god smak. Det lave fettinnholdet gjør at hjortekjøtt ikke hørsknør og er derfor svært lagringsdyktig. I den grad hjorten lagrer fett, skjer dette hovedsakelig utenfor muskulaturen. Dette fettene er "tørt" og har egne bruksområder. Hjortekjøtt er en utmerket B-vitaminkilde (både riboflavin og B-12) og er også rikt på mineralene jern og sink. Hjortekjøtt inneholder få allergener, og inngår derfor som proteinkilde i diettprogram for folk og kjæledyr som er allergiske eller intolerante mot andre typer kjøtt. Gravide anbefales å steke alle typer rødt kjøtt godt før det nytes!

Hjortekjøttet er særdeles mørt og trenger ingen marinering for videre mørning. Kjøttet har en så fin og vår smak at noen mener det er synd å tilføre for mange "fremmede" smaker, og som et utgangspunkt anbefaler vi derfor kun salt- og pepper. Det understreker best hjortekjøttets naturlige egenart. Men her er mulighetene mange, og personlig stil, humor og anledning kan gi mange spennende varianter. Hjortekjøtt er magert. Bli kjøttet for mye stekt, blir det mindre saftig. Unntak er skank.

Hva nå?

Dere sitter nå med omtrent 25 kg hjortekjøtt i ei kasse. Alle delene er merket, og enten klare for nedfrysning eller allerede nedfrost. I dette heftet vil vi forklare enermere hva slags stykker dere har fått, og hva de helst kan brukes til. Kronhjorten har en slaktevekt på mellom 45 og 60 kg, og det er gjerne et halvt dyr i ei kasse.

Dåhjort har slaktevekt på mellom 20 og 30 kg og det er gjerne et helt dyr pr kasse.

Er det dåhjortkalv dere er fått, er slaktevekten 9-12 kg.

Vi garanterer at kjøttet er av førsteklasse kvaliteten.

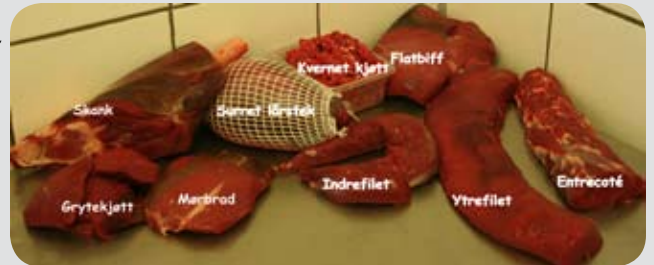
Standardoppdeling av hjort og dåhjort.

Det er mange ulike stykker i ei hjortekasse, og i det følgende kommer en oppstilling av de ulike stykkene og deres bruksområder. Har du kjøpt en halv eller en hel hjort fra oss, vil den være ferdig pakket og merket i nettopp disse stykkene.

- Den flotteste delen er **indrefileten**, mør og saftig og vi liker den best helstekt (ovnsbakt), men ikke for mye!! Her er det kun snakk om minutter.
- **Ytrefileten**, finner vi langs ryggraden, og i den fremste delen av ryggen finner vi **entrecot**. Helstekt eller biffen for disse stykkene også.
- I låret finner vi følgende stykker; **Mørbrad**, **flatbiff**, samt **surrede lærsteker**
- Av bagen lager vi **surret bogstek**, og **grytekjøtt**. Bogkjøttet er tildels meget mørt og velsmakende.
- Nakken er noe **grytekjøtt** og **suppekjøtt**, men det meste går til **karbonade**.
- Sidene og "svangen" går til **kvernet kjøtt** som standardleveranse.
- Øvre del av leggen er **skank** (hjørtelegg) masse smak og for kjennere.
- Bein er kuttet og pakket i passende porsjoner med **kraftbein** og bør brukes til å lage kraft/fond. En så god råvare som hjortekjøtt fortjener en skikkelig kraft, laget fra bunnen av!!

Dette er standard oppdeling, men vi parterer selvfølgelig etter den enkeltes ønsker.

- Kjøtt til rullade.
- Sider til pinnekjøtt, grillribbe, fyllt hjortekrone (anbefales),
- Hjortesadel
- "Koteletter"
- Helstekt hjortelår (mat til mange!!)
- Smalahove av hjort,
- Stykker til røyking/speking

Videre så kan om ønskelig **hjerter**, **lunge** og **lever** leveres med. For spesielt interesserte kan vi også levere alt som skal til for å lage ekte **Haggis** av hjorten. Haggis av hjort har vært på bordet til Siljanhjort flere ganger, og bare for å ha sagt det; et slikt måltid glommer man ikke med det første!

Noen av dere har dåhjort i esken, voksen då (1,5 år) er til vanlig pakket som følger:

- **Kraftbein.**
- **Suppekjøtt med bein**, dette er i hovedsak nakke. Kan også brukes til gryte.
- **Kvernet kjøtt**, (karbonade).
- **Oppdelte sider med bein**, ulike bruksområder, (kokekjøtt, "kjøtt i kål")
- **Bogstek**, som oftest utbeinet og surret, (på mindre dyr er denne med bein)
- **Surret lærstek.**
- **Skank** masse smak og for kjennere.
- **Flatbiff.**
- **Mørbradstek**, på mindre dyr og kalv er denne en del av lærsteken
- **Indrefilet.**
- **Ytrefilet**, bakre del av ryggen
- **Hel sadel**, fremre del av ryggen, denne kan beines ut til **ytrefilet/entrecot** eller deles til **T-ben stek**

Dåkalven er delt som følger:

- **Surret lærstek.**
- **Hel sadel.**
- **Bogstek.**
- **Karbonade.**
- **Kraftbein.**
- **Suppe-kjøtt med bein.**

Antall middagsporsjoner.: Med utgangspunkt i ei pakke på 25 kg vil et anslag over antall porsjoner være som følger:

Karbonade	ca 5 kg	25 p	Ytrefilet	ca 2 kg	8p	Indrefilet	ca 0,5kg	2p	Entrecot	ca 1 kg	4p
Mørbrad	ca 0,7kg	4 p	Flatbiff	ca 1,5 kg	10p	Surrede steker	ca 5 kg	24p	Kraftbein	ca 5 kg	
Suppekjøtt	ca 2 kg	6 p	Grytekjøtt	ca 2 kg	10p	Skank	ca 2 kg	4 p			

505 27 kg som gir 90-100 middagsporsjoner

Hjorteburger 8 porsjoner

1 kg malt hjortekjøtt
1,5 ts salt
1/2 ts pepper
1 ts viltkrydder
1/2 dl farris
smør til steking

Bland malt hjortekjøtt, salt, pepper og viltkrydder. Spe med Farris. Lag store burgere som stekes med middels varm stekepanne.

Servert i burgerbrød, ev med ananas/bacon/osteskive (Hawaii/ Bacon/ Cheese burger)

For oppdateringer; se <http://www.siljanhjort.no>
eller besøk facebook siden; Matvenner på Siljanhjort

Hjortefilet på grillen

800 gr ytrefilet

10 skiver parmaskinke, tynne.

Ett glass soltørkede tomater.

Basilikum (helst fersk).

Pepper

Tilbehør:

Potetstappe, kokt på pimpernell/mandel poteter, høvsalt, meierismør og masse flate.

Grønnsaksymfoni, stekt på grillen:

Gulrøtter i staver, brokkoli, litt hodekål, litt lakringer, smør og salt.

1. Lag en seng av parmaskinke. Hakket soltørkede tomater i biter og fordel på skinkesengen. Legg på fersk/størket basilikum. Ytrefileten (diameter 5-7 cm, (tykke fileter splittes i to)) legges på sengen og legg på nykværnet pepper. Skinke/tomater/basilikum pakkes rundt fileten og svres med kummulstråd.

2. Grønnsakene pakkes i folie og stekes/kokes på grillen sammen med kjøttet.

3. Potetstappe kokes på ovn/eller sidebrenner på grillen.

4. Svret filet rundstekes på sterk varme og flyttes over til et mindre varmt sted på grillen for langtidssteking, (20 min). Den ferdige fileten skal være svakt rosa i kjernen.

5. Grønnsakene som ligger i porsjonspakker stekes/kokes i 15 min.

6. Ytrefileten skjæres i 2 cm tykke skiver og serveres med tilbehøret.

7. En litt fyldig rødvin passer godt til, skinken setter mye smak til fileten.

8. Vi har også med hell lagt til et grillspyd, med restene av fileten, paprika, hjortepølser og eplebiter.

Framgangsmåte

For oppdateringer; se <http://www.siljanhjort.no> eller besøk facebook siden; Matvenner på Siljanhjort

Svensk gryte med hals og sider.

Kutthuggsgryta

1 hals eller rev av hjort
lite smör att bryna i
1 gul lök
1 – 1 ½ flaska lättöl
1 medelstor purjolök
1 medelstor morot
½ dl ketchup
1 – 2 msk Santa Maria Allkrydda
ev. lite vitlökspulver

Hjorthalsen skivas i ca 2 cm tjocka skivor och revbenen sågas i ca 5 cm långa bitar som får sitta ihop, vikas dubbla i plastpåse vid infrysning och delas först vid tillagning. Detta ger mindre luft i påsen och tar inte så mycket plats i frysen.

1 hals eller rev av hjort, dela reven innan du bryner den.

Bryn köttet med benen i en het panna i lite smör, och lyft sedan över i gjutjärnsgröta. Vispa ur den heta pannan med lite vatten eller öl och håll det över köttet. Dela en skalad, gul lök

på mitten och lägg i grötan. Håll en flaska lättöl i grötan.

Låt puttra i drygt 1,5 timmar eller tills köttet lossnar från benen.

Peta sedan bort köttet från benen, dela de största köttbitarna.

Skiva en purjolök i ca ½ cm tjocka bitar och strö över liksom en tärnad morot. Håll på ca ½ dl ketchup, späd med mer öl om vätskan har kokat bort. Krydda med 1 – 2 msk Sankta Marias Allkrydda och lite vitlökspulver efter smak. Sätt på locket och puttra minst ½ timma till eller tills köttet är mörkt och senorna inte känns.

Sewera med skalpotatis, svart vinbärsgelé, färsk grönsaker som t ex. rivna morot, tomater, purjo, rödlök och sallad.

Smaklig måltid önskar Arvid Johansson

Hjorteskank

Hjorteskank 1

Nok til 4

4 skanker fra forbein, om lag 400 gram hver

2 ts salt

2 ss fennikelfrø

2 ss korianderfrø

1 ss oregano

1 ss chiliflak

6 fedd hvitløk

Olje

2 lak

2- 3 dl rødvin

2 gulrøtter, hakka

1 boks tomater

Forvarm stekeovnen til 200 grader.

La skankene ligge ute litt før du begynner med tilberedningen. Ha salt, fennikelfrø, koriander, oregano, chili og to fedd hvitløk i en mørter eller en blender og knus til du har en grov masse.

Gni kjøttet inn med krydderblandingen.

Varm olje i en stor, ildfast gryte). Brun

skankene i 7- 10 minutter, én eller to av

gangen. Hakkløk og resten av hvitløken.

Stek i gryta til gyllen. Ha i rødvin, rør godt

og skrap opp de brunede kjøtt- og grønn-

sakrestene. Ha i gulrot og tomater. Sett ned

skankene i gryta.

Sett gryta i ovnen. Skru ned temperaturen til

120 grader, og la bake i 3 timers tid, gjerne

mer. Sjekk om væsken er passe tyktflytende.

Er den veldig tynn, bak litt uten lokk. Bli

retten ferdig før du skal spise, skru ned tem-

pen til 70 grader. Da kan den stå i timevis

uten at det skjer noe. Skanken bør "falle fra

hverandre" ved servering

Skank forvarmet ved 60 grader i 5 timer, klar for mer steking, ved 150 grader

Siljan-varianten, servert med dampet hvitløkspinat og kokte poteter.

På bakgrunn av at vi i år skjærer hjorteskank, legger vi inn litt ekstra om denne delen av slaktet.

Hjorteskank.

Hjorteskanken er den hardtarbeidende muskelen nederst på leggen - noe av det seigste man kan finne. Denne seigheten skyldes i stor grad tilstedeværelsen av store mengder bindevev. (Kollagen er det vitenskapelige navnet, av det greske ordet for lim). Prøv å spise en råskank, og du vil ende opp med å tygge på deg neandertalske kjevemusklær. Stek skankene slik du ville stekt en biff eller et annet stykke kjøtt, og oppgaven blir om mulig enda vanskeligere.

Men her er nøkkelen: Når skanken blir utsatt for tilstrekkelig mye varme, smelter kollagenet. Det blir til gelatin, faktisk (gelatinen i barnegelé og vingummi er framstilt av kjøtt- og beinrester som er rensset for kjøttsmak, gammeldags skolelim var laget av det samme).

Man må nesten vite dette før å frigjøre seg fra frykten for at kjøttet skal ende opp tørt og umulig. Selv om det er kokt i timevis, føles det nemlig mørt og deilig. Hvis man hadde gjort det samme med en indrefilet, ville resultatet vært tørt og hardt - nesten like uspiselig som den rå skanken.

Hemmeligheten bak en god skank er ingen hemmelighet: Ble den ikke mør nok på to timer, forsøk tre. Eller fire. Den amerikanske kokken Thomas Keller (som er en mester på sous vide-teknikker og har skrevet flere bøker om dette, og om idealtemperaturer) steker kjøttet i ovnen i seks til åtte timer ved 125 grader, og hevder at det i grunnen funker like godt som eller bedre enn laboratorieaktig sous vide (der han vakuumerer kjøttet og legger det i varmebad som holder 82,2 grader i 12 timer).

Før kjøttet stekes i ovnen, brunes det i panna. Dette er smart, for denne bruningen setter i gang Maillard-reaksjonen og en rekke andre bruningsreaksjoner som gir den store, fylldige kjøttsmaken som man ikke får når kjøttet utelukkende er kokt.

Hjorteskank med gremolata.

Dette er klassisk langsom skank, med litt andre smaker enn i oppskrift 1, men teknikken er i all hovedsak den samme.

Gremolata er den deilige, friske blandingen av persille, hvitløk, sitron og brødsmuler.

Den er også god til kylling og til fisk.

Nok til 4

1,2 til 1,6 kilo skank

1 lak, hakket

1/2 sellerirot, hakket

2 gulrøtter, hakket

2 laurbærblad

En liten kvast timian, gjerne sitrontimian

2- 4 dl hvitvin

1 dl brødsmuler

1 dl finhakket bladpersille

2 fedd hvitløk, finhakket

1/2 dl god olivenolje

2 ts finrevet sitronskall

Sitronsaft

Forvarm ovnen til 200 grader.

Gni skanken med litt salt og brun den i en stor gryte. Laft ut, ha i grønnsakene og brun dem. Legg tilbake skanken, ha i laurbær og timian. Hell over vin. Sett på lokket, sett gryta i ovnen. Skru ned varmen og la bake i fem timers tid, gjerne så mye som over natta. Hvis du vil ha en mindre fuktig rett, ta av lokket mot slutten. (J så fall, snu skanken et par ganger, så den ikke blir tørr.)

Like før servering, lag gremolata: Bland smuler, persille, hvitløk, olje og sitronskall. (Sitronskallet bør bare være det ytre, gule området, ikke det hvite under.) Smak til med sitronsaft.

Hjortelegg (skank), bakt med vin og aromater.

Skanken/leggen fra hjort

1 fl rødvin

1 løk

1 gulrot

1/4 selleri

10 hvitløksfedd

2 ss grovknust hvit pepper

1 ss grovknust einerbær

2 ss sukker

4 radicchio rosso

4 sjalottløk

2 ss Sherryeddik

2 ss sukker

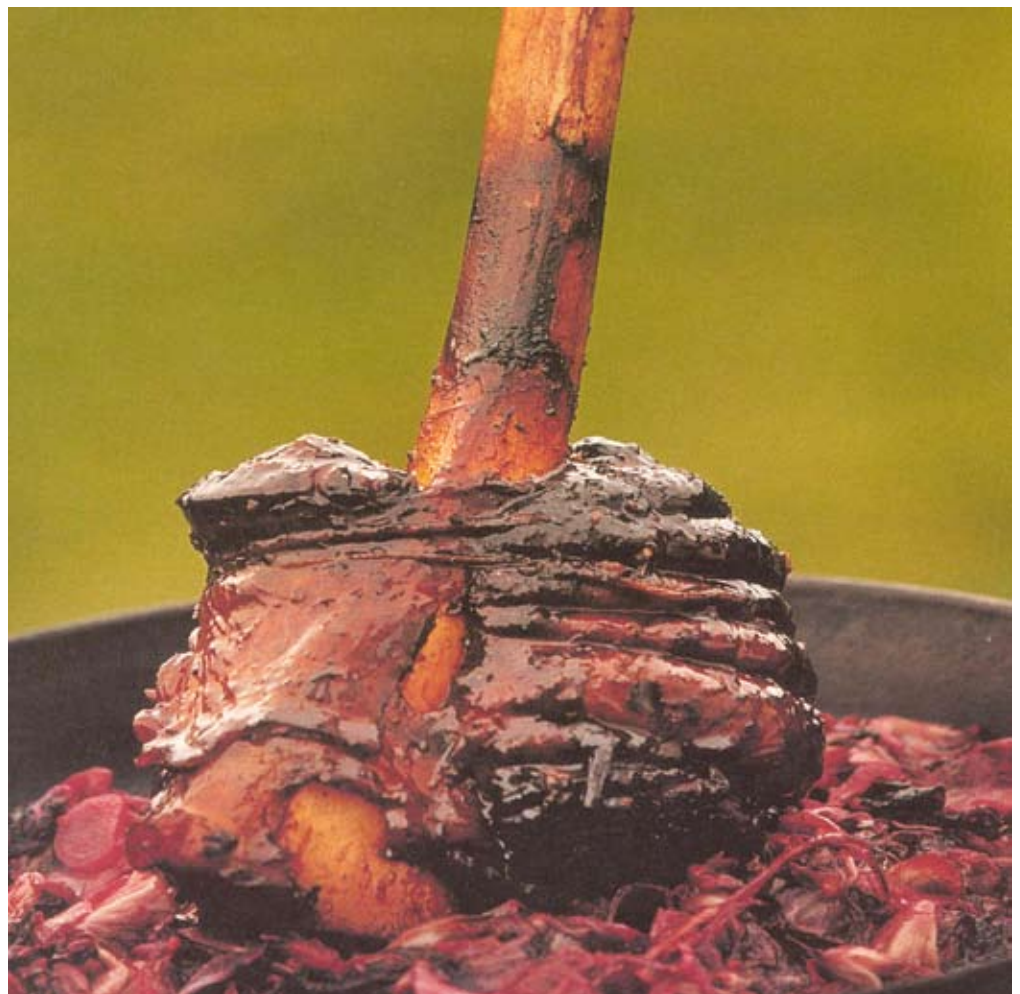
200 g syrlige bær, (rips,brøngebær e.l)

olje og smør til steking

Trim hjorteleggen og bind den opp, krydre med pepper og einerbær. Stek i gryte i olje og smør, la den bli jevnt brun på alle sider. Tilsett grønnsakene og hvitløken og stek lett i flere minutter. Tilsett rødvinen og eventuelt vann slik at væsken dekker. Dekk med lokk og stek oun på 150 grader i 3-4 timer til kjøttet er mørt. Still kjøttet varmt innpakket i folie. Kok ned kraften og sil deretter denne mens du presser grønnsakene gjennom silen for å oppnå en "mustig" saus, du lett kan jevne med en melkule. Lag lys karamell med sukkeret i gryta. Tilsett sausen og kok ytterligere inn. Legg kjøttet tilbake og øs over med saus; gjenta flere ganger for å oppnå et glasert ytre. Skjær kjøttet i tynne skiver inn mot beinet mens du holder i skaftet. Server med potetpuré og bittersot rødsalat.

Bittersot rødsalat;

Rens og kutt opp salaten i grove strimler. Fres den røde salaten i olje og smør i en kasserolle. Tilsett sjalottløk i skiver, bærene og sukkeret. La det koke på sterk varme slik at væsken fordamper. Tilsett sherryeddik og kok videre et par minutter under omrøring. Salaten skal ha et glasert utseende når den er ferdigkokt. Salt og pepper helt til slutt.

Bouef Bourguignonne

(Grete Gjelten)

600 – 800 g beinfritt kjøtt
1 – 1 1/2 ss smør
1 1/2 – 2 ss hvetemel
1 ts salt
1 krm hvit pepper
1 ts timian
1 laurbærblad
1 – 2 fedd hvitløk, knust
1 ss tomatpuré
2 dl rødvin
3 dl buljong
1 ss soyasaus
8 – 10 stjerneløk (sjalottløk)
200 g frisk sjampinjong
100 g bacon
1 – 2 ss smør
1 – 2 ss hakket persille

Renskjær kjøttet og del det i terninger.

Brun smør lett i en stekepanne. Brun kjøttet i porsjoner. Bruk ikke for sterk varme. Legg kjøttet over i en gryte når det er godt brunet. Tørk ut av stekepannen og brun en ny omgang med kjøtt til alt kjøttet har fått fin farge,

Dryss mel over kjøttet. Bland godt. Ha i salt, krydder og tomatpuré. Rør i vin og buljong. Kok opp og ha i soyasaus. La gryta småkoke under lokk på svak varme i ca 1 1/2 time eller til kjøttet begynner å bli mørt.

Rens løken. Rens sjampinjongene. Skjær bacon i små strimler. Fres løk, sjampinjong og bacon hver for seg i litt smør i en stekepanne til de får fin farge.

Legg løken, sjampinjongen og baconet i kjøttgryten og la det koke med de siste 15 – 20 minuttene.

Dryss hakket persille over før servering. Server med kokte poteter eller ris. Salat passer også godt til.

Den samme type vin som brukes i retten, serveres til middagen. Jeg anbefaler en Crozes Hermitage!

Entrecote på enkelt vis.

Med gode råvarer kan det lages velsmakende middager både enkelt og raskt. Entrecote kan helstekes i stekepanne. Entrecoten brunes, og legges deretter til trekking i kraft. NB ikke glem steketermometer. Etter at ønsket kjernetemperatur er oppnådd (her var det 66 grader) pakkes kjøttet i folie og hviler i 10 minutter. Kraften/sky jevnes med litt maisena til saus. Potetstappe og kokte grønnsaker, og vi har et festmåltid.

Entrecote til 4 personer.

1 kg entrecote
salt og pepper
oregano

timian
meierismør til steking

Tilbehør:

- potetstappe av mandelpoteter, (godt med

smør og fløte)

- broccoli (ikke for mye kokt)

- gulrøtter

Saus jevnet stekesky/kraft

For oppdateringer; se <http://www.siljanhjort.no>
eller besøk facebooksidene; Matvenner på Siljanhjort

Hjortekarbonader

Her viser vi 2 ulike oppskrifter på karbonader. Begge oppskriftene kommer fra matkjennere som har kjøpt hjortekjøtt hos Siljanhjort i mange år:

Grete Gjeltens hjortekarbonader:

900 gr kvernet hjortekjøtt-

1 strøken ss viltkrydder

1,5 ts salt

1 ts pepper

1 ss potetmel

Ett egg

2 dl matfløte

2 løk

1 l kjøttbuljong

Bland sammen kvernet kjøtt, krydder, potetmel, egg og matfløte. La røren swelle i omtrent 1 time. Stekes 4 minutter på hver side i rikelig med meierismør i stekepanne.

Flyttes deretter over i en langpanne hvor karbonadene kokes videre i stekeovnen i 1 liter buljong. De to brunede løkene (skiver) stekes/kokes sammen med karbonadene i omtrent 30 minutter ved 170 grader.

Ingrid Gustausens hjortekarbonader:

900 gr kvernet hjortekjøtt

1,5 ts salt

1 ts pepper

½ dl knust kauring

2 dl rømme

1 ss potetmel

Ett egg

Alle ingredienser blandes og "røren" bør swelle omtrent 1 time. Karbonadene stekes i meierismør til de er gjennomstekte.

Hjortestek

Det er mange måter å tilberede hjortestek på, her viser vi 2 varianter.

Klassisk hjortestek

- 1,5 kg benfri, surret hjortestek
- 2 ts salt
- 1 ts pepper
- 2 ts hakket timian
- smør til brunning
- 1 stk løk
- 1 stk gulrot
- 1 stk tykk skive sellerirot
- 1 ts eiebær
- sju fra steken
- 5 dl kraft eller vann
- 1 ss rips- eller portvinsgelé
- salt
- pepper
- 1 ss maisenna
- 1 dl seterrømme

Tomatbaisert hjortestek

800 g hjortestek

1 ss margarin eller smør

1 ts salt

2 krm rosmarin

2 krm basilikum pepper fra kvern

1 boks knuste tomater, 400 g

1 dl crème fraîche

1-2 ss maisenna/jevning

Fremgangsmåte

I ovn ved 200° i ca. 30 minutter.

Gni kjøttet inn med salt, pepper og timian og brun det i smør. Legg det på rist over langpannen. Hell litt vann i langpannen og legg i grovdelt grønnsaker.

Stek kjøttet til kjernetemperatur 58° (Da er kjøttet rosa, 65°, da nærmer det seg gjennomstekt) Ta det ut og la det hvile.

Sil sjuen fra langpannen og tilsett kraft eller vann. Kok opp, smak til med gelé, salt og pepper og jevn sausen med maisenna. La den koke i et par minutter. Rør eventuelt inn seterrømme (kan sløyfes) før servering.

Skjær kjøttet i skiver og server det med sausen, poteter og grønnsaker, samt rorte tyttebær.

Rens og bind steken om nødvendig. Brun den i matfett i en gryte. Bland krydderne og strø over steken. Hell tomatene i gryten.

La steken surre under lokk på svak varme på plate, eller i ovn ved 175 C på nederste rille i ca 1 1/2 time. Kjøttetemperaturen skal være 72 C.

Ta opp steken og pakk den inn i folie. Rør inn crème fraîche i tomatsjuen og jevn eventuelt med maisenna.

Skjær steken i tynne skiver og server med pasta, saus og en salat.

Haggis av hjort

500 gr hjortehjerte
500 gr hjortelever
225 gr hjortefett (talg)
225 gr havremel
3 løk, finhakket
1 barneskje salt
1 barneskje svart pepper
450 gr talglokk (egen oppskrift)
Talg lokk:
350 gr hvetemel
150 gr revet hjortefett (ev annet fett)
30 gr smør
2 dl vann
Elt smør og revet fett inn i melet, tilsett vann til det hele blir en myk masse. Kjeule ut til et lokk, omtrent 1 cm tykk.

Kok hjerte og lever i en halv time. Når det er avkjølt, hakk til fin konsistens (eventuelt kverne). Bland inn hjortefett og havremel (ristet i stekovn i 5 minutter). Rør inn finhakket løk, salt og pepper. Fyll alt i en ildfast form, dekk det hele med talglokk, og la det steke i vannbad i 4 timer. Serveres varm med rotmos/stekte neper og eventuelt kokte poteter. Passende drikke er selvfølgelig Skotsk Whisky, dynk gjerne litt over haggisen på tallerken også

For oppdateringer; se <http://www.siljanhjort.no>
eller besøk facebooksidene; Matvenner på Siljanhjort

Bringeboer og hjortegevir gele.

*500 gram spon fra hjortegevir.
3 kg kraftbein med bruske
3 dl hvitvin
500 gr bringebær
2 eggehviter
sitron juice
sukker
kanel*

Legg spon og kraftbein i en kjele, dekk med vann og la det koke i 5 timer. Rør forsiktig, avkjøl og fjern alt fett. Filsett vin og la det hele koke til det er redusert til 6 dl gelemasse. Varm opp bringebær og sil ut bringebærsaft. Bland saften forsiktig med gelemassen. Klarne dette ved hjelp av eggehviter og smak til med sukker, sitronjuice og kanel. Hell over i porsjongsglass og la det stivne. Send invitasjon til venner og kjente, dette blir et måltid som aldri blir glemt!!

*For oppdateringer; se <http://www.siljanhjort.no>
eller besøk facebook siden; Matvenner på Siljanhjort*

Hjortehjerte i form.

1 hjortehjerte
løk
gulrøtter
kålrot
potetskiver
revet ost
salt og pepper

Dressing:

1 del balsamicoeddik
3 deler olivenolje
1 del sennep
salt og sukker etter smak

Vask hjertet fritt for blod og skjær vekk det hvite fett.

Skjær hjertet i terninger og brun på middels varme i smør.

Ha i hakket løk, gulrot og kålrot i terninger evt stangselleri.

La det brunes litt og hell på en dl. kraft.

La det småkoke til kraften er kokt inn og grønnsakene er møre.

Hvis grønnsakene ikke er møre så hell på litt vann og la det fortsette å koke litt til.

Sleng i en skvett cognac eller rødvin og la det koke inn igjen.

Fyll en ildfast form med hjerte og grønnsakblandingen. Dekk med poteter i skiver, et par klatter med smør på toppen og eventuelt litt revet ost.

Salt, pepper og andre krydder etter smak.

Inn i ovn på 180 C. La det stå i ca 20 min. til potetene er møre.

Kjenn etter med en kniv.

Variér gjerne grønnsakene. Exter, sopp eller annet som finnes i kjøleskapet. Dette er en typisk rett for bruk av rester.

Variér gjerne med potetmos i stedet for potetskiver.

Lag en grønn salat med en god balsamicodressing og legg på tallerkenen som underlag for hjortehjerteformen.

Indrefilet hjort med bakte epler og cidersaus

Indrefilet, (ca 150 gr per person)

2 røde epler
2 ss honning
4 ss Calvados
2 ss eplecidereddik
1 ss smør

Selleripuré

500 g knollselleri i små terninger
100 g smør
6 dl vann
salt

Del eplene i to og fjern kjernen. Bak eplene sammen med honning og Calvados i en kasserolle i ovnen på 170 grader. Eplene skal bli helt møre. Ta eplene ut av kasserollen og hold dem varme. Kok opp sjuen med eplecidereddik. La sjuen koke inn til ca 2/3 mengde. Sil og visp smøret inn i sjuen, juster med salt, søtt og syrlig

Fres selleriterningene i 50 g smør uten at de får farge. Tilsett vann la det koke til det meste av væsken har fordampet og sellerien har blitt helt mør. Kjør sellerien til purré i en blender. Visp inn resten av smøret og smak pureen til med salt.

Stek hjortefiletene i stekepanne, Krydre dem med salt, pepper, einerbær og timian

Hjortestek og hjerte med gratinert sopp

1 kilo hjortestek, rundbiff, mørkebrad eller bagstek

1 hjortehjerte

6-8 hvitløksfedd, uskrelt

1 stor lak i terninger

1 stor gulrot i terninger

1/4 liten selleri i terninger

1 ss grovknust hvit pepper

1 dl gin

2 dl Noilly Prat

2 dl portvin

500 g sjampinjong

2,5 dl kremfløte

1 ss frisk estragon

1 ss sitrontimian

1.2 ss sitronsaft

salt

smør og olje til stekinga

Gni kjøttet (stek og hjerte) inn med salt og pepper og stek det på god varme i gryte med hvitløksfedd. Stek under lokk i oven til rosa stekt med grønnsakene i terninger, ca 30 minutter. Pakk inn kjøttet og la det hvile. Kok ut gryta med gin, Noilly Prat og portvin og litt vann. Kok og reduser, kjør kraften med stråmikser til en mustig saus. Sil og hold varm. Kutt sjampinjong i skiver og kok dem med kremfløte, sitrontimian, estragon, smak til med salt, pepper og sitronsaft. Reduser lett slik at kremen tykner og binder sjampinjongskivene. Avkjøl dette og fordel soppen på tallerkener i taksteinmønster. Still disse i oven på svak varme. Del kjøttet i tykke stekeskiiver og anrett på soppen. Legg noen skiver med hjertekjøtt og avslutt med saus og litt kvernet hvit pepper

Saltbakt hjorteflatbiff med syrlig saus

600 g flatbiff
5 fedd hvitløk
10 einerbær
3 stilker frisk rosmarin
1 kg grovt salt

Syrlig saus
1 gulrot
2 løk
1 purre
100 g stilkselleri
olje til steking
1 dl hvitvinseddik
1 ss tomatpurre
4 fedd hvitløk
10 hvite pepperkorn
10 einerbær
5 dl viltkraftfond
salt, pepper
mel til jevning

Legg kjøtte i ei gryte som akkurat rommer den. Grovknus hvitløk og einerbær og dryss det over kjøttet. Legg på rosmarin. Dekk kjøttet med saltet
Stek kjøttet i 35 - 40 minutter (175 grader) til kjernetemperaturen er 60 grader.
Ta ut kjøttet og la det hvile i 15 minutter før det skjæres i skiver. Server det med smør-dampede grønnsaker, for eksempel gulrøtter, persillerøtter, purre og selleri, samt syrlig saus.

Syrlig saus:

Findel grønnsakene og fres dem i olje. Hell på eddiken og la det koke til væsken er nesten kokt inn. Rør inn tomatpureen og tilsett finhakket hvitløk sammen med krydder. Hell på kraften og la det koke inn til ca 3 dl.

Sil sausen, smak den til og jevn den eventuelt med litt maizena. Rør eventuelt inn litt sukkerkulør for friskere farge

Denne måten å tilberede kjøtt på er enkel, samtidig som det gir et saftig kjøtt med en fin saltsmak. Noen finner kanskje kjøttet for salt, det kan da serveres kaldt med eggerøre, fløtegratinerte poteter eller pepperrøtkrem. Saltsmaken blir da betydelig dempet. Server gjerne en myk vellagret Rioja, eller en Sør Afrikansk Merlot

Hjortekrone (8-10 personer)

2 sider med kotelettkammen

salt pepper

FYLL:

800 g hjortekarbonade

2 ts salt

2 dl knust koring

2 små løk

2 fedd hvitløk

1 bunt persille

sjampinjong i skiver

Timian

La det være en del kjøtt på den trimmede kotelettkammen, slik at det er ca 5 cm med bart bein. Sett kammene sammen som en krone og sy endene sammen med bomullstråd.

Bland sammen fyllet og legg dette opp i krona.

Stek krona til kjernetemperaturen er ca 78 grader.

Servert med rosenkål, gulrøtter og gratinerte poteter.

Hjortekoteletter med steinsopp

ca 800 g trimmet kotelettkam av unghjort
1 ts salt
1 krm pepper
olje til steking
600 g steinsopp
1 liten løk
100 g smør
salt, pepper

Gni kjøttet inn med salt og pepper og brun det i olje. Etterstek kammen ved 175 grader til kjernetemperatur på 64 grader

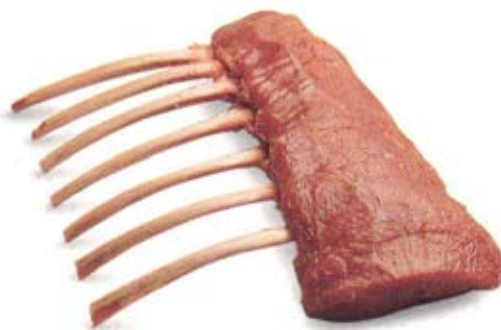
Ta kammen ut og pakk inn i folie, la den hvile i 10 minutter.

Rens og skjær sopp i skiver, finhakk løk. Stek sopp og løk hver for seg og bland den sammen med salt og pepper.

Skjær kotelettkammen i koteletter mellom beina, og anrett disse på en seng av sopp. Det passer å servere pasta til, dryss gjerne parmesan.

Før å gi soppen mer smak kan man røre inn hakket persille og revet sveiserøst.

Denne retten fortjener en fin vin fra Bordeaux

Hjorterygg med kantareller og vårløk

1 kg trimmet hjorterygg
300 g sopp/kantareller
12 vårløk
salt, pepper, nellik
2 små sjalottløk
1 fed hvitløk
Gressløk
olivenolje
sherryeddik
balsamico
1 dl soppsaus

Gni kjøtte inn med salt, pepper og nellik. Stek rykken i panne med smør og olje til den er gylden brun. Stek i ovn 2x4 minutter ved 225 grader og la den hvile noen minutter etter steking. (Interwallsteking.) Kok ut panna med vann og sil av stekesjyen. Stek kantareller i olje og smør, avslutt med finhakket sjalottløk og hvitløk. Snitt vårløken og kok den med smør og vann til den er mør. (3-4 minutter) Bland med kantarellene og dryss over gressløk. Bland sammen olivenolje, sherryeddik, balsamico og soppsaus i en liten kasserolle. Smak til med salt og pepper. Filsett stekesjyen. Anrett på varme tallerkener med sopp og vårløk, skiver av hjorterygg og øs over den varme sausen.

For oppdateringer; se <http://www.siljanhjort.no>
eller besøk facebooksidene; Matvenner på Siljanhjort

Krydderstekt hjortefilet med glassert rødlok, persillerot og Aronia sju.

600 g hjortefilet
1 ts knust kanel
1 ts knust anis
1 ts knuste korianderfrø
2 ss solsikke frø
2 ss Rørøssmør
Salt og kvernet sort pepper

2 rødlok
2 dl rødvin
2 ss sukker
0,5 dl rødvinseddik
Saft av 1 appelsin
Skall av ¼ appelsin
200 g persillerot
Vann
20 g Rørøssmør

4 dl viltkraft
4 dl Aronia saft
10 g Rørøssmør
Salt

Hjortefileten brunes i olje og smør. Tilsett krydder og hell dette over kjøttet. Krydre med salt og pepper. Stekes i ovn ved 170 grader ca 12 minutter, kjøretemperatur 55 grader. Tas ut og hvile i 5 minutter

Rødloken kuttes i tynne båter. Ha alt i en kjele og kok under lokk de første 5 minuttene. Ta av lokket og kok inn til saftig myk konsistens. Smak til med salt og eventuelt litt mer sukker eller eddik.

Skrell persillerøttene og del de i grove biter. Kokes under lokk i vann til de er møre. Sil av vannet og kjør i en blender med smør til glatt konsistens. Smak til med salt. Kok kraft og saft inn hver for seg til halv mengde. Bland de sammen og kok i 3 minutter. Rør inn smør og smak inn med salt og pepper

Høres godt ut ikke sant??

Hjortestek i kokegrop

1 surret hjortestek (1-2 kg)

grønnsaker

poteter

salt og pepper

Våre forfedre, altså våre riktig gamle forfedre, hadde ikke tilgang til gass, elektrisitet eller annen form for oppvarming (mikrobølger etc.) Det var ild og kun ild som var varmekilden. Kjøtt kunne selvfølgelig "grilles" eller stekes på spidd over en åpen flamme, men etter hvert kom teknikken med kokegrop til anvendelse. Vi har prøvd dette, under en tilstelning hvor vi samlet bygdas beste menn og kvinner for å teste ut nettopp kokegrop, i tillegg til å løse diverse verdensproblemer selvfølgelig, noe som er forholdsvis enkelt på tilstelninger som dette, særlig etter hvert som kvelden skrider fram. Først må kokegropa lages, et hull på omtrent 50-70 cm graves ut i bakken. Hullet fylles med et lag kulesteinene og deretter fylles opp med grillkull. Kullet tennes opp og i vår kokegrop brant dette i 1,5 time. Vi la et "lokk" opp grillkullet slik at all varmen gikk inn i steinene og i bakken rundt. Restene av kullet rakes deretter bort og gropa er klar.

En surret bogstek på et par kilo er ideell til kokegrop steking. Steika krydres med salt og pepper og pensles raust med olivenolje. Denne pakkes så inn i tredobbelte lag med aluminiumsfolie, (egentlig var det bjørkenever) sammen med en skikkelig klatt med meierismør. Vi bruker hjelpemidler og plasserer et steketermometer (med kabel) midt i steika. Den legges ned i kokegropa og dekkes med steiner som har ligget på sidene. Deretter fylles på med jord/sand og ventetiden kan kortes ned med løsning av verdensproblemer. Etter 1 time 20 minutter var "vår" stek kommet opp i en kjernetemperatur på 58 grader. Steika graves fram og kan hvile i 15 minutter.

Tilbehør kan være kokegropkokte poteter, potetene pakkes enkeltvis i folie og legges i gropa sammen med kjøttet, gjerne sammen med løkringer. Videre laget vi en grønnsaksymfoni, gulrot, kålrabi, sellerirot og litt purr, som også var pakket i passende porsjoner sammen med godt smør og salt i aluminiumsfolie nede i kokegropa.

Noen liker også å ha en saus tilgjengelig og denne kan ikke lages i kokegrop.

Allt pakkes ut og serveres rykende varmt, vær ekstra nøye med forsiktig utpakking, sand og jord skal ikke være en del av måltidet.

Vi foretrekker rødvin til måltidet, men individuelle tilpasninger er selvfølgelig mulig.

Oppskrifter fra Rondetunet

Fra Turid og sss på Rondetunet tar vi med følgende oppskrifter:

RUGG/SADDEL helstekt

Skjær ryggen på hver side av ryggbeinet og ta vekke strengen. Gni krydderblandingen godt inn i kjøttet, langs midtbeinet, ha på klatter med meierismør, bruk gjerne ostehovel. eventuelt salt når kjøttet er ferdig stekt.

Interwallsteges:

200 gr. 10min.

160 gr 20 min. ut av ovnen , hvil 20 min.

160 gr 20 min. utav ovnen, hvil 20 min.

200 gr 10 min. kjøttet må hvile 10 min før servering

Steketiden kan variere i forhold til størrelsen på stykket, men prinsippet er like lang hvile som stek, da får man en fin jevn rosa farge og kjøttet blir veldig saftig. Bruk smøret i panna til saus eller sju.

MIN AFRIKANSKE KRYDDERBLANDING:

Kumin, allehånde enebær, kanel, hel pepper knuses i morter sammen med demerarasukker (brunt sukker).

Kummin kan være litt dominerende, enebær bare 3 - 4 stk.

Når sadelen er ferdigstekt, fileteres den ut fra beinet, skjæres i skiver, og skivene legges tilbake "på plass"

Fatet pyntes med passende garnityr, soppstuing, rosenkål (mandelglaserte) broccoli, eller andre grønnsaker etter personlig smak. Kokte mandelpoteter, rognebærgele, etc.

Bruk av andre stykker:

BOG:

Kan stekes hel i ca 40 minutter, eller beines ut og skjæres til grytekjøtt. Da kan en lage **KJØRFEGLASJ:**

Like deler kjøtt, løk og poteter

Mye malt paprika

Litt Chili

Hvitløkfedd

1 ts finhakket karve

1 glass hvitvin

Bruun kjøtt og løk sammen med krydder. Ha over i en gryte, dryss på litt mel, løft forsiktig rundt, ha i poteter og vann/buljong så det står passelig over. La gryten småkoke til poteter er litt mer enn møre. Ha i hvitvinen og la suppen småkoke noen minutter. Kjøttet blir veldig saftig.

NAKKE.

Legg nakken i vann noen timer, gjerne kvelden i forveien.

Kjøttet settes over i kaldt vann sammen med laubærblad, hel pepper, suppekvast, 2 halve løk som er suidd av i panna. Kjøttet skal opp til kokepunktet og trekke til det er så mørt at det kan skjæres fra beina (ca 3 timer).

FERSK KJØTT OG SUPPE; MED SUR OG SØT SAUS

Grønnsaker til suppa er gulrot, selleri, persillerot og purre. Bruk litt buljong i suppa.

Saus:

Del 1 løk i tynne skiver, surres i smør, dryss på litt mel, spe med suppebuljong. Smak til med 1 ss eddik-1 ss sukker.

LEVER.

Lever fra små dyr kan bare skjæres opp i skiver og stekes forsiktig. Ikke for lenge eller for sterk varme. Da blir det hardt. Ha over i en kjele, dryss på litt mel, løft forsiktig, slå på like deler vann _flate. Smak til med salt og pepper, ett oppkok: Ferdig! Server tradisjonelt med kokte mandelpoteter, broccoli og nyrørte tyttebær eller rognebærgele.

Lever er også god rosastekt, hel i ovnen. Pepper og god rosmarinkvast.

Kraft av hjortebein.

Når du har en så god råvare som hjortekjøtt, fortjener de rettene som skal ha saus eller kraft som tilbehør, å få skikkelig hjemmelaget kraft eller som mange sier, fond. Dette gjelder selvfølgelig også supper.

Regler for å få god kraft:

1. brun beina i stekovn
2. ha beina i kaldt vann
3. bruk rikelig med grønnsaker
4. ikke fosskoking, men forsiktig trekking.

Oppskrift.

4 kg bein

2 løk

4 gulrøtter

1 purre

1 sellerirot

1 ss hel svart pepper

5-8 laurbærblader

litt salt

kaldt vann

De oppdelte beina fordeles på stekeplater i forvarmet stekeovn, 200 grader. Beina brunes i ca 20 minutter.

Beina løftes deretter over i en romslig kjele, fyll på med vann, til godt over beina (10 cm). Det hele kokes opp og det hele skummes godt. Deretter settes kjelen tilbake på plata og grønnsakene som er vasket og kuttet i passende terninger/stykker, tilsettes. Det hele bør trekke i 5 timer. Krafta siles og er klar til bruk. Skal ikke krafta brukes med en gang, men kanskje fryses, kan den ferdig silte krafta kokes videre (reduseres) til volumet er ca en tredjepart. Denne har mye kraftigere smak og tar mindre plass i fryseren!!

Lykke til med videre matlaging.

Stamfaren til hjorter fra Siljanhjort i 2011

